

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньою програмою «Облік, аудит і податковий консалтинг»

на тему:

**«Фінансові результати в системі обліку, контролю та аналізу
(на прикладі ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»»)**

Виконавець:

здобувачка IV курсу ЦЗВФН

Сіньчук І. В. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Семенова К. Д. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фінансовий результат відображає економічний підсумок діяльності підприємства у вартісному вираженні і виступає у вигляді прибутку або збитку. Він визначається за певний період шляхом порівняння доходів і витрат підприємства, що може призвести до позитивного або негативного результату. Показники фінансових результатів демонструють абсолютну ефективність господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Прибуток або збиток за звітний період розраховується щомісяця шляхом аналізу всіх доходів і витрат, зафіксованих у бухгалтерському обліку. Якщо доходи перевищують витрати, це свідчить про приріст майна підприємства, тобто отримання прибутку, тоді як перевищення витрат над доходами вказує на його зменшення, тобто збиток. Фінансовий результат підприємства за звітний період, виражений у вигляді прибутку або збитку, безпосередньо впливає на зміну його капіталу – збільшуючи його у разі прибутку або зменшуючи у разі збитку.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що фінансовий результат є основним індикатором ефективності роботи будь-якого підприємства, який формується внаслідок перевищення доходів над витратами. Обсяг реалізації, розмір прибутку та рівень рентабельності визначаються фінансовою, виробничою та іншою діяльністю підприємства. Ці показники відображають усі аспекти його господарської діяльності.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних та практичних аспектів обліку, контролю й аналізу фінансових результатів підприємства, розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність поняття фінансового результату;
- дослідити категорії доходів і витрат підприємства та їх класифікацію;
- вивчити особливості обліку доходів і витрат відповідно до національних та міжнародних стандартів;
- проаналізувати облікову політику ПАТ «Одескабель»;
- визначити специфіку обліку доходів, витрат і фінансових результатів на досліджуваному підприємстві;
- оцінити процес контролю формування фінансових результатів підприємства;
- здійснити аналіз основних показників діяльності підприємства та виявити ключові тенденції;
- дослідити показники прибутку та рентабельності;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення обліку та контролю на підприємстві, а також підвищення ефективності його роботи.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес формування, обліку, контролю та аналізу фінансових результатів підприємства.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних і практичних засад обліку, контролю та аналізу фінансових результатів на ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є загальнонауковий діалектичний метод пізнання, що дозволяє визначити напрями вдосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства.

У процесі написання кваліфікаційної роботи застосовувалися такі методи: абстрактно-логічний – для узагальнення сутності категорій фінансових результатів, доходів і витрат; монографічний – при розробці рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку підприємства; історичний – для висвітлення особливостей обліку, аналізу та контролю; аналіз структури і динаміки – під час здійснення оцінки показників діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»; табличний і графічний – для наочного представлення отриманих результатів.

Інформаційна база дослідження. У процесі дослідження були використані наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань обліку, контролю та аналізу доходів, витрат і фінансових результатів, зокрема монографії, підручники, навчальні посібники та статті, опубліковані в наукових і фахових періодичних виданнях.

Крім того, дослідження ґрунтується на законодавчих і нормативних актах, що регламентують бухгалтерський облік фінансових результатів. Було проаналізовано фінансову звітність, а також документи первинного, аналітичного та синтетичного обліку підприємства ПАТ «Одескабель».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменування) та 5 додатків. Загальний обсяг роботи становить 91 сторінку. Основний зміст викладено на 78 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 20 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади формування й обліку фінансових результатів»* розглянуто сутність та поняття економічних категорій фінансовий результат, дохід, витрати, розглянуто та проаналізовано їх основні класифікації. Встановлено, що фінансовий результат підприємства відображає підсумок його господарської діяльності (або діяльності окремих підрозділів) і визначається як збільшення або зменшення вартості власного капіталу шляхом зіставлення отриманих доходів із понесеними витратами. Визначено особливості обліку доходів, витрат і фінансових результатів відповідно до національних та міжнародних стандартів, виявлено їх позитивні та негативні риси, запропоновано шляхи наближення національних стандартів до міжнародних для більшої інформативності показників звітності.

У другому розділі *«Практичні аспекти обліку фінансових результатів на ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»* надано загальну характеристику досліджуваного підприємства, проаналізовано його облікову політику; вивчено особливості обліку доходів, витрат та фінансових результатів на підприємстві з урахуванням його виду діяльності; встановлено склад основних рахунків на підприємстві, які використовуються для обліку фінансових результатів, запропоновано напрями удосконалення системи обліку на ПАТ «Одескабель».

Встановлено, що доходи визнаються за принципом відповідності доходів і витрат, тобто одночасно з визнанням відповідних витрат, що забезпечує об'єктивність фінансових результатів. Основним джерелом доходу підприємства є виручка від реалізації продукції основного виду діяльності. Облік витрат ведеться окремо за кожним індивідуальним замовленням. У кінцевій калькуляції собівартості підсумовуються всі понесені прямі та непрямі витрати, а також враховується вартість невикористаних товарно-матеріальних цінностей, які були повернуті на склад підприємства. Формування фінансового результату підприємства базується на обчисленні чистого доходу, який визначається як різниця між доходами та витратами.

У третьому розділі **«Контроль та аналіз формування фінансових результатів на ПАТ «Одескабель»** встановлено, що на досліджуваному підприємстві є окремий відділ контролінгу. Система внутрішнього контролю фінансових результатів передбачає послідовне проведення низки контрольних процедур, спрямованих на забезпечення достовірності фінансової інформації та мінімізацію ризиків викривлення показників прибутковості. Проведено аналіз системи показників, які відображають результати фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства, його доходів, витрат, фінансових результатів, ефективності використання ресурсів. Встановлено, що протягом аналізованого періоду підприємство ПАТ «Одескабель» у цілому покращило свої результати: збільшився чистий дохід від реалізації продукції, зросла продуктивність праці, віддача основних засобів. У той же час зменшилася сума власного капіталу, що є негативною тенденцією. Негативною також є тенденція до зростання суми залученого капіталу, це свідчить про те, що підприємство збільшує свої борги. Встановлено, що протягом досліджуваного періоду ПАТ «Одескабель» було неплатоспроможним як у короткостроковій, так і в середньо- та довгостроковій перспективі через значну суму поточних зобов'язань.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження встановлено, що фінансовий результат підсумовує цикл діяльності суб'єкта господарювання, пов'язаний із виробництвом і збутом продукції, водночас виступаючи ключовою умовою подальшого розвитку. Він є також своєрідним показником значущості підприємства в економіці країни. В умовах ринкової економіки будь-яке підприємство прагне отримати позитивний результат своєї діяльності, оскільки його величина впливає на можливість розширення виробничих потужностей, матеріального стимулювання персоналу, виплати дивідендів акціонерам тощо.

У ході дослідження встановлено, що між національними та міжнародними стандартами обліку і фінансової звітності існує чимало спільного, оскільки в основу розробки НП(С)БО було покладено принципи МСФЗ. Проте останні роки позначені активними змінами у міжнародних стандартах, тоді як національні оновлюються повільно, що призводить до поступового розриву між цими двома системами. Основним напрямом гармонізації облікових систем є поступове їхнє зближення, що

сприятиме підвищенню прозорості, стандартизації фінансової звітності та полегшить її сприйняття міжнародною спільнотою – інвесторами, кредиторами, партнерами.

Для виконання завдань кваліфікаційної роботи об'єктом дослідження обрано ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель», яке є провідним промисловим підприємством України у сфері виробництва телефонних та волоконно-оптичних кабелів. На сьогодні компанія впевнено утримує лідерські позиції серед національних виробників кабельної продукції, завоювавши стійку нішу на ринку.

У процесі ведення операцій, пов'язаних з обліком доходів і витрат, що безпосередньо впливають на формування фінансових результатів підприємства, бухгалтерія ПАТ «Одескабель» чітко дотримується визначених принципів та вимог, закріплених у відповідному Наказі про облікову політику. Застосування цих принципів забезпечує послідовність, об'єктивність та достовірність відображення фінансово-господарських операцій у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Згідно з обліковою політикою підприємства доходи можуть бути відображені в обліку лише за умови наявності достатнього рівня впевненості щодо можливості їх отримання. Це відповідає одному з ключових принципів бухгалтерського обліку – принципу обачності, який сприяє формуванню достовірної та надійної фінансової звітності. Доходи визнаються за принципом відповідності доходів і витрат, тобто одночасно з визнанням відповідних витрат, що забезпечує об'єктивність фінансових результатів. Основним джерелом доходу підприємства є виручка від реалізації продукції основного виду діяльності.

На ПАТ «Одескабель» облік витрат ведеться окремо за кожним індивідуальним замовленням. У кінцевій калькуляції собівартості підсумовуються всі понесені прямі та непрямі витрати, а також враховується вартість невикористаних товарно-матеріальних цінностей, які були повернуті на склад підприємства.

Формування фінансового результату підприємства базується на обчисленні чистого доходу, який визначається як різниця між доходами від реалізації продукції та витратами на їх виробництво й збут. Окрім того, на фінансовий результат впливають інші операційні доходи та витрати, а також доходи й витрати від позареалізаційних операцій.

На досліджуваному підприємстві є окремий відділ контролінгу. Основною метою здійснення контролю фінансових результатів діяльності підприємства є забезпечення достовірності, повноти та відповідності показників, відображених у Звіті про фінансові результати. Контроль спрямований на перевірку правильності формування доходів, обґрунтованості фінансових результатів, своєчасності та точності відображення первинних даних у відповідних регістрах бухгалтерського обліку.

Проведений аналіз показників діяльності показав, що протягом досліджуваного періоду ПАТ «Одескабель» у цілому покращило свої результати: збільшився чистий дохід від реалізації продукції, зросла продуктивність праці, віддача основних засобів. Однак зменшилася сума власного капіталу, що є

негативною тенденцією. Негативною також є тенденція до зростання суми залученого капіталу, це свідчить про те, що підприємство збільшує свої борги.

Доходи ПАТ «Одескабель» у 2024 році збільшилися. Основну частину доходів ПАТ «Одескабель» отримує від реалізації продукції. У ході аналізу виявлено тенденції до збільшення загальної суми витрат, і в першу чергу, матеріальних. Протягом досліджуваного періоду підприємство від реалізації продукції отримувало прибутки, тобто його основна діяльність була рентабельною. У 2024 р. рентабельною була й звичайна діяльність.

ПАТ «Одескабель» не можна вважати платоспроможним у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі. Ураховуючи ту обставину, що на підприємстві є досить низькою частка власного капіталу, менеджменту необхідно прийняти низку ефективних заходів щодо її підвищення, і в першу чергу шляхом збільшення прибутку від виробничо-фінансової діяльності.

З метою удосконалення системи бухгалтерського обліку фінансових результатів та підвищення загальної ефективності господарської діяльності ПАТ «Одескабель» доцільно впровадити низку практичних рекомендацій, зокрема:

- більш детально викласти в Наказі про облікову політику порядок організації обліку доходів. Це передбачає чітке визначення методики визнання доходів, моментів їх виникнення, способів оцінки та відображення в обліку з урахуванням чинного законодавства і стандартів бухгалтерського обліку;
- необхідно укласти письмові договори про повну матеріальну відповідальність з працівниками, які працюють із матеріальними цінностями. Це дозволить посилити контроль за збереженням активів та забезпечить юридичну основу для відшкодування збитків у разі їх завдання;
- підприємству слід забезпечити дотримання встановлених термінів та вимог до оформлення первинних документів щодо надходження матеріалів. Усі документи мають бути підписані відповідальними особами та завірені належним чином, що є важливою умовою для ведення достовірного обліку;
- з метою підвищення прибутковості діяльності рекомендується впроваджувати заходи щодо зменшення собівартості продукції. Це може включати аналіз витрат, оптимізацію технологічних процесів, раціональне використання ресурсів та підвищення ефективності виробництва;
- одним із шляхів зменшення втрат сировини і матеріалів є пошук надійних постачальників, здатних забезпечити стабільну якість сировини. Якісні матеріали сприятимуть зменшенню браку і підвищенню виходу придатної продукції;
- для зміцнення фінансової стійкості підприємства важливо запобігати накопиченню простроченої кредиторської та іншої поточної заборгованості. Своєчасне виконання зобов'язань перед контрагентами сприятиме підвищенню рівня платоспроможності та покращенню ділової репутації підприємства.

Реалізація вказаних заходів дозволить зміцнити внутрішню систему фінансового контролю, підвищити якість облікових процедур та забезпечити стабільне зростання фінансових результатів.

АНОТАЦІЯ

Сінчук І. В. «Фінансові результати в системі обліку, контролю та аналізу (на прикладі ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»»)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за освітньою програмою Облік, аудит і податковий консалтинг.

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2025.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти та особливості ведення обліку, контролю та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».

Проаналізовано систему обліку доходів, витрат та фінансових результатів на досліджуваному підприємстві, особливості використання власного плану рахунків; розраховано та проаналізовано основні показники, які характеризують результати діяльності підприємства, його доходи, витрати, фінансові результати та ефективність використання ресурсів.

Запропоновано напрями поліпшення системи обліку та внутрішнього контролю на підприємстві; на основі проведеного аналізу результатів роботи підприємства розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».

Ключові слова: фінансові результати, доходи, витрати, підприємство, облік, аналіз, контроль.

ANNOTATION

Sinchuk I. V. "Financial results in the system of accounting, control and analysis (on the example of PJSC "Odesa Cable Plant "Odeskabel")"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 "Accounting and taxation"

for the educational program Accounting, audit and tax consulting.

Odessa National Economics University. – Odesa, 2025.

The work deals the theoretical aspects and peculiarities of accounting, control and analysis of financial results of the enterprise PJSC "Odesa Cable Plant "Odeskabel".

Author analyzes the system of accounting of income, expenses and financial results at the enterprise under study. The peculiarities of using the company's own chart of accounts at the enterprise are analyzed; the main indicators that characterize the results of the enterprise, its income, expenses, financial results and resource efficiency are calculated and analyzed.

The directions of improvement of the system of the account and internal control at the enterprise are offered; based on the analysis of the results of the enterprise are developed recommendations for improving the efficiency of PJSC "Odesa Cable Plant "Odeskabel".

Keywords: financial results, income, expenses, enterprise, accounting, analysis, control.